

FÉLÉVI MENETREND

1.	09. 14.	BEVEZETÉS, KUTATÁSTÖRTÉNET
2.	09. 21.	ÉLETKÖRÜLMÉNYEK A KÁRPÁT - MEDENCÉBEN
3.	09. 28.	AZ ELSŐ KIRÁLYI MŰHELYEK
4.	10. 05.	A KORAI BENCÉS MONOSTOROK
5.	10. 12.	A CISZTERCI REND ÉPÍTÉSZETE
6.	10. 19.	KIRÁLYI MŰHELYEK A KORAI GÓTIKÁBAN
7.	10. 26.	A NEMZETSÉGI ALAPÍTÁSÚ MONOSTOROK
8.	11. 09.	A VÁROSI SZERZETESRENDEK ÉPÍTÉSZETE
9.	11. 16.	A VÁROSOK SZAKRÁLIS ÉPÍTÉSZETE
10.	11. 23.	A VÁROSOK VILÁGI ÉPÍTÉSZETE
11.	11. 30.	VÁRÉPÍTÉSZET
12.	12. 07.	ZÁRTHELYI (az előadás helyén és idejében)
13.	12. 14.	PÓTZÁRTHELYI (külön megbeszélés szerint)

A REND SZÜLETÉSE

1098: Róbert, Molesmes-i apát megalapítja Cîteaux-t

1110 k.: 20 apátság

1113: Bernát és 30 társa csatlakozik a rendhez

1119: **Carta Caritatis** (a szeretet okmánya)

1142: Cikádor

1147: **II. Keresztes háború** kezdete (III. Jenő pápa, v. ciszterci)
Bernát németországi toborzójúja

1153: már 343 apátság

1179: Egres

1182: Zirc

1183: Péter Cîteaux-i apát látogatása Magyarországon

1184: Pilis, Szetgotthárd

1184: **III. Keresztes háború** kezdete
prédikálás, toborzás Franciá., Németo., Itália, Anglia

1194: Pásztó

1198: **IV. Keresztes háború** kezdete
toborzás, jelentős pénzsegély

1202: Kerc

1234: Bélháromkút

Szent Róbert (1029 – 1111)

Clairvaux-i Szent Bernát (1090 – 1153)

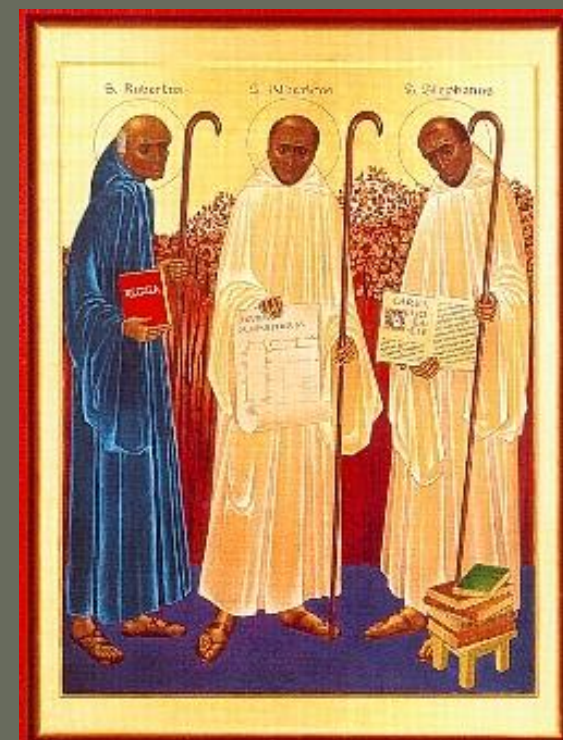
Harding Szent István (+1034)

Harding Szent István

Clairvaux-i Szent Bernát

A CISZTERCI REND ÉPÍTÉSZETE

A CARTA CARITATIS LEGFONTOSABB CIKKELYEI

- általános rendelkezés az apátságokról
- az apátok évi káptalanja
- ha az apátok hibáznak
- mi legyen a szabály olyan apátságok között, amelyeket nem köt össze filiáció?
- a szökött szerzetesekről és laikustestvérekről
- új apátságok alapítása
- mely könyvek azok, amelyekben eltérés nem lehet?
- ruházat
- étkezés
- a monostorban senki nem ehethúst vagy szalonnát
- mely napokon eszünk böjti eledelt?
- miből fedezik a szerzetesek étkezését
- a szerzetes nem lakhat a monostor falain kívül
- nők nem lakhatnak a házaikban
- nők nem léphetnek be a monostor kapuján
- nem szabad társulni világiakkal állattenyésztésben vagy földművelésben
- a laikustestvérek kipróbálása
- a laikustestvérből nem lehet kórus szerzetes
- milyen jövedelmekről, adókról mondunk le?
- kit engedünk szentgyónáshoz, és kinek adjuk meg a temetés szolgálatát?
- mi lehet, illetve mi nem lehet nálunk aranyból, drágakőből és selyemből?
- szobrok, festmények, fakeresztek

A CISZTERCI REFORM JELLEGZETESSÉGEI

- filiációs rendszer, az atya- és fiúapátság közötti kapcsolat folyamatos
- (négy)évente nagykáptalan
- a benedeki Regula következetes és szigorú betartása (a mértékletesség figyelmen kívül hagyásával)
- effektív fizikai munka, laikus testvérek, önellátás, (Grangiák),
- Szűz Mária kultusz, a lovagvilág nő-kultuszának szakrális megnyilvánulása
- askézis, kereszt-kultusz, a keresztes hadjáratok és a szentföldi zarándoklatok ideológiai alátámasztása
- a külvilággal való kapcsolat minimalizálása
- pasztorációs tevékenység kizárása
- adományok esetén a nagy birtoktestek előnyben részesítése

Építészetben:

- telepítés: lakott helytől távol, erdős völgyben, víz mellett
- térszervezet: latin-kereszt alaprajzú templom, kötött monostori elrendezés
- szerkezet: hevederes donga, harántdonga, hatsüveges boltozat, csúcsív, támpillér, konzol
- homlokzat: dísztelen, nyugati torony és díszkapu nincsen, esetleg huszártorony, négyezeti torony
- nyílászárók: fényszimbolika, hármas ablak-elrendezés, rózsablak (Mária-kultusz)
- díszítés: architektonikus, illetve geometrikus, növényi díszítés, figurális díszítés nincsen

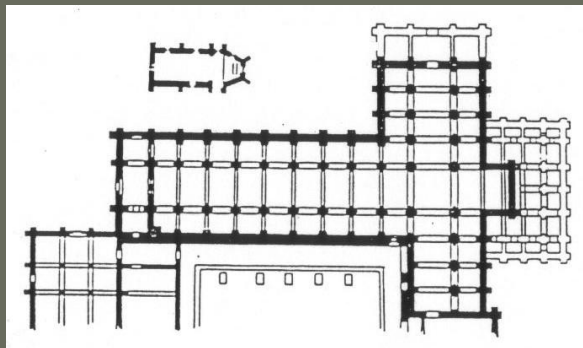
NAPIREND

Tevékenység:	jún.	dec.
Felkelés	1:45	1:20
Éjszakai imaóra	2:00	1:35
Szünet		
Reggeli zsolozsma	3:10	7:00
Szünet		
Napközi imaóra	4:00	8:00
Káptalan		mise
Munka	5:00	
Napközi imaóra	7:45	9:20
Mise	8:00	káptalan
Olvasás	8:50	ebéd u.
Napközi imaóra	10:40	11:20
Ebéd	11:00	13:35
Szieszta		
Napközi imaóra	14:00	ebéd e.
Munka	14:30	
Alkonyati zsolozsma	18:00	15:30
Vacsora	18:45	-
Befejező imaóra	19:30	16:00
Lefekvés	20:00	16:30

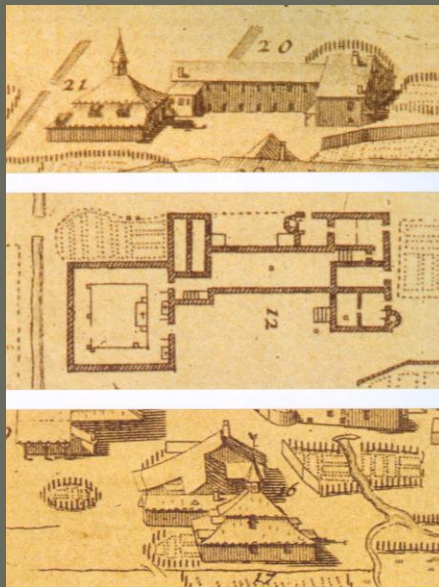

AZ ÖT ANYAMONOSTOR

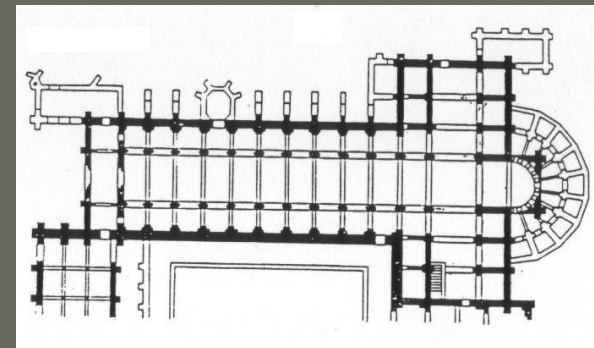
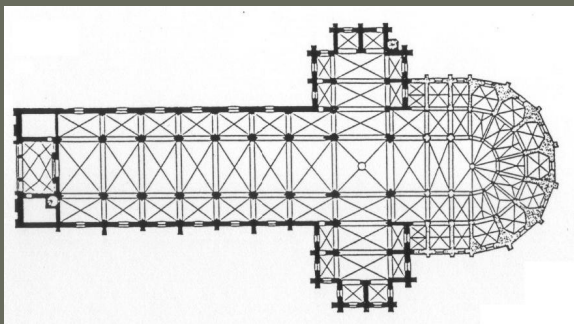
(La Ferté (Firmitas, 1113) a Francia forradalom alatt megsemmisült, Citeaux-t, Clairvaux-t és Morimond-t porig rombolták)

Cîteaux (Cistercium, 1098)

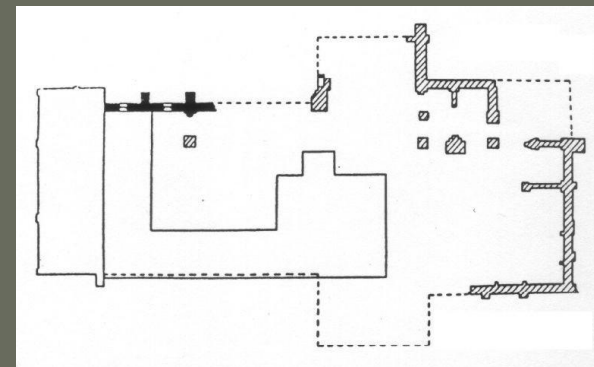

Pontigny (Pontiacum, 1114)

Clairvaux (Clara Vallis, 1115)

Morimond (Morimundus, 1116)

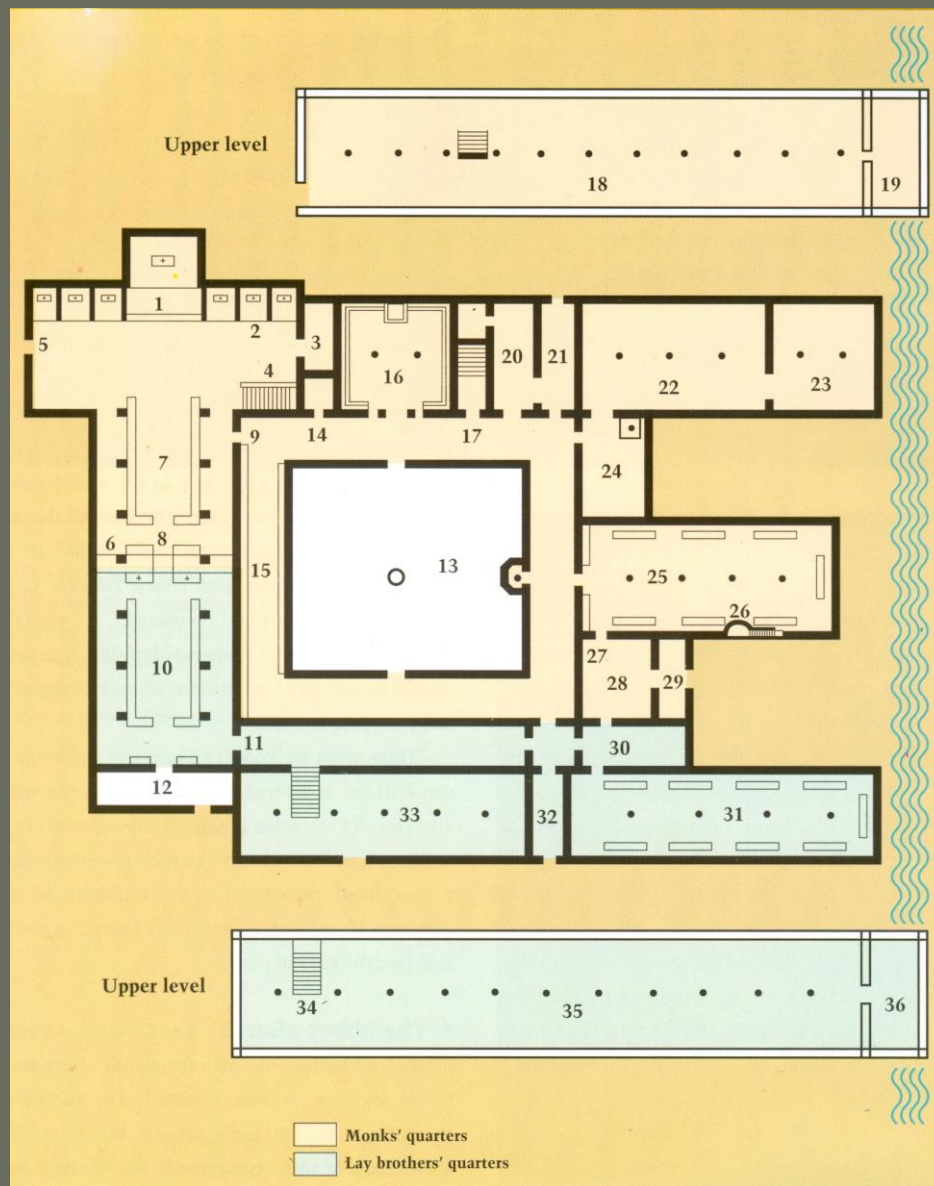

ÁLTALÁNOS MONOSTOR-ALAPRAJZ

1. főapszis, 2. mellékapszisok, 3. sekrestye, 4. lépcső az emeletre, 5. halottak kapuja, 6. szentélyrekesztő, 7. szerzetesek kórusa, 8. betegek kórusa, 9. bejárat, 10. laikusok kórusa, 11. laikusok bejárata, 12. előcsarnok, 13. monostor-udvar, 14. könyvtár, 15. olvasófolyosó, 16. káptalanterem, 17. feljárt az emeletre, 18. szerzetesek hálóterme, 19. latrina, 20. beszélő, 21. átjáró, 22. szerzetesek terme, 23. novíciusok terme, 24. melegedő, 25. szerzetesek étkezője, 26. szószék, 27. tálaló, 28. konyha, 29. gazdasági bejárat, 30. kamra, 31. laikusok étkezője, 32. bejárat, kapus, 33. laikusok terme, 34. feljárt az emeletre, 35. laikusok hálóterme, 36. latrina

F O U N T A I N S

(1135,
Yorkshire,
alapító:
Clairvaux)

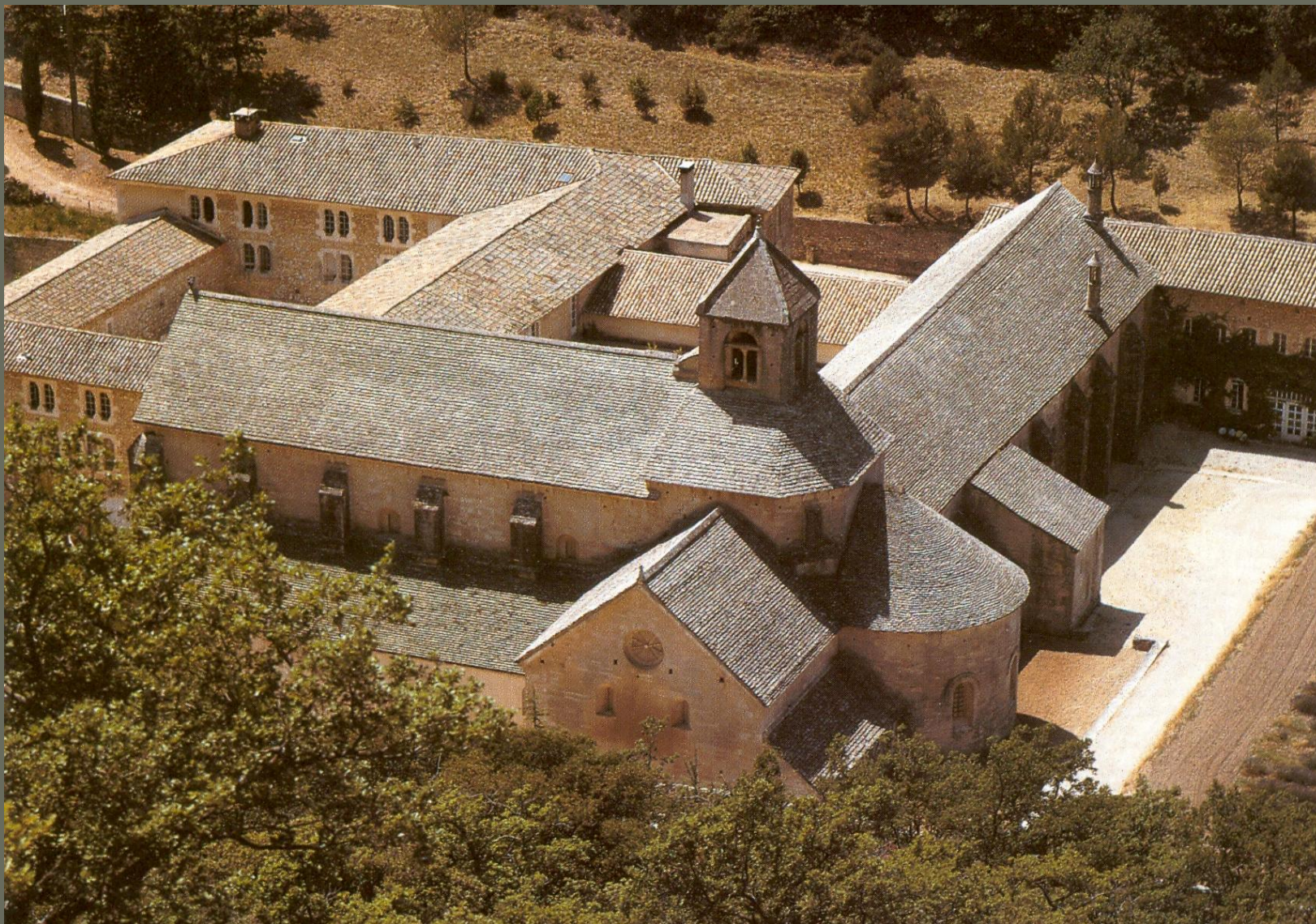

CISZTERCI MONOSTOR A TÁJBAN - SENANQUE

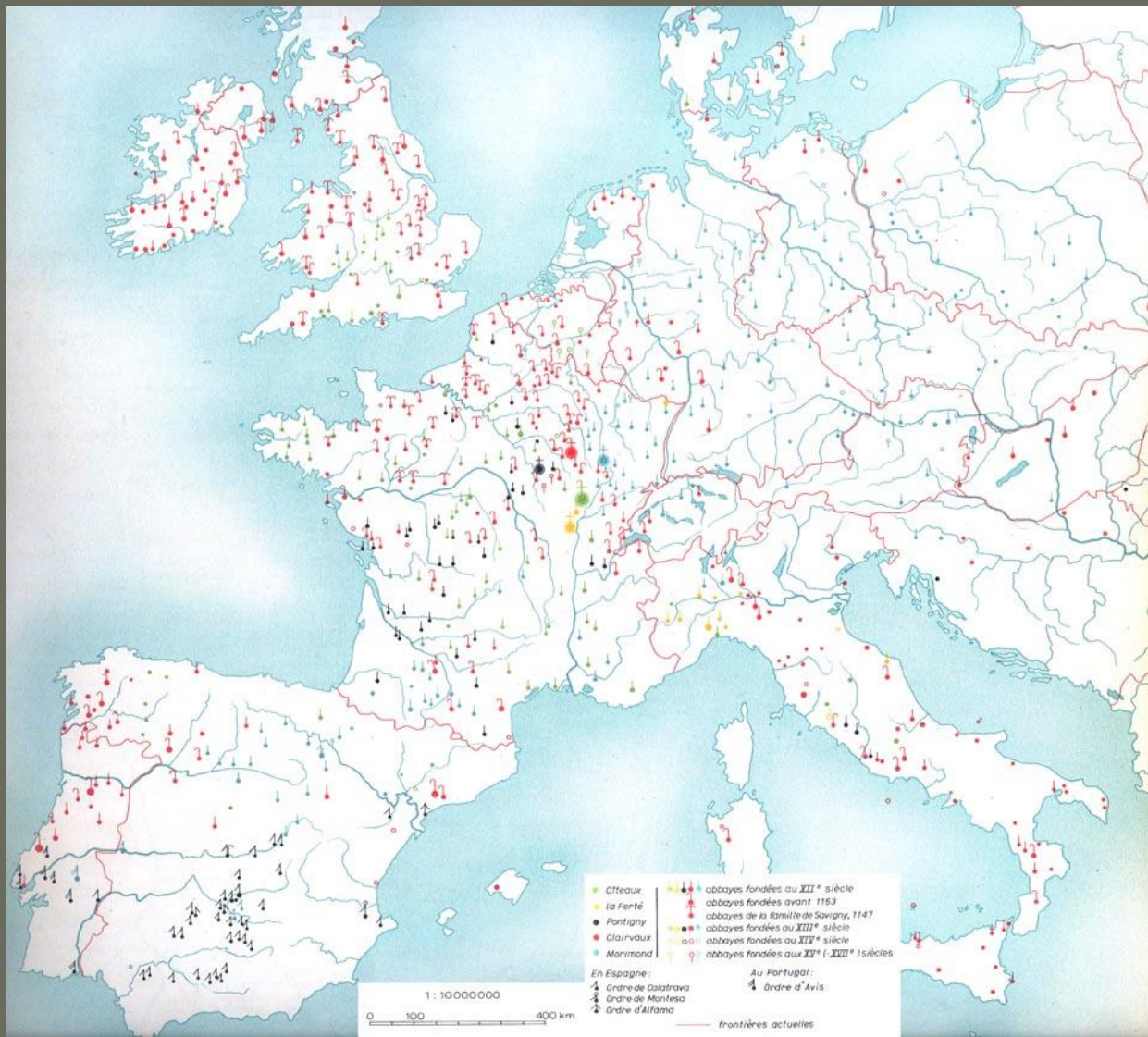
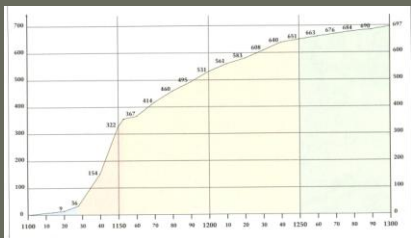
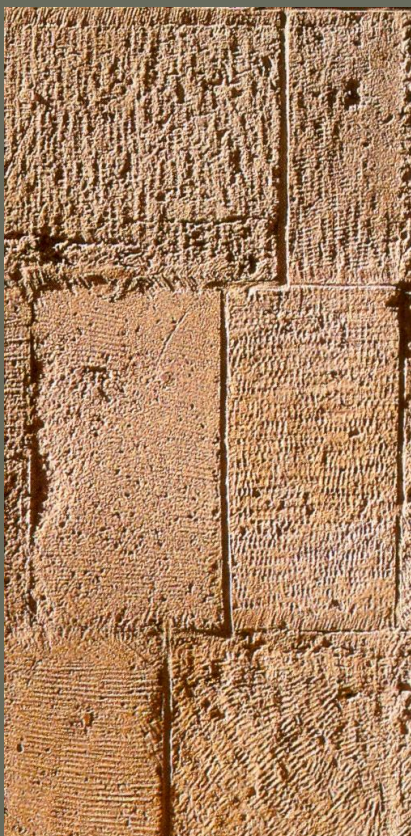

SENANQUE

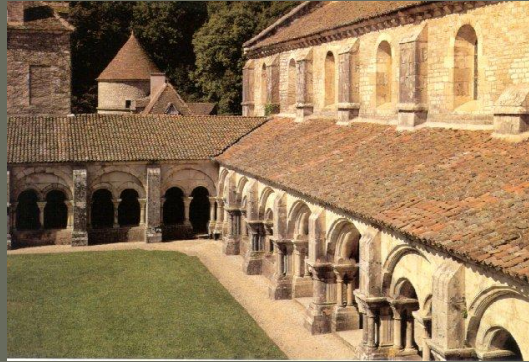

CISZTERCI MONOSTOROK EURÓPÁBAN

FONTENAY (1119, alapító: Clairvaux)

NOIRLAC (1150)

HEILIGENKREUZ (1135, alapító: Morimond)

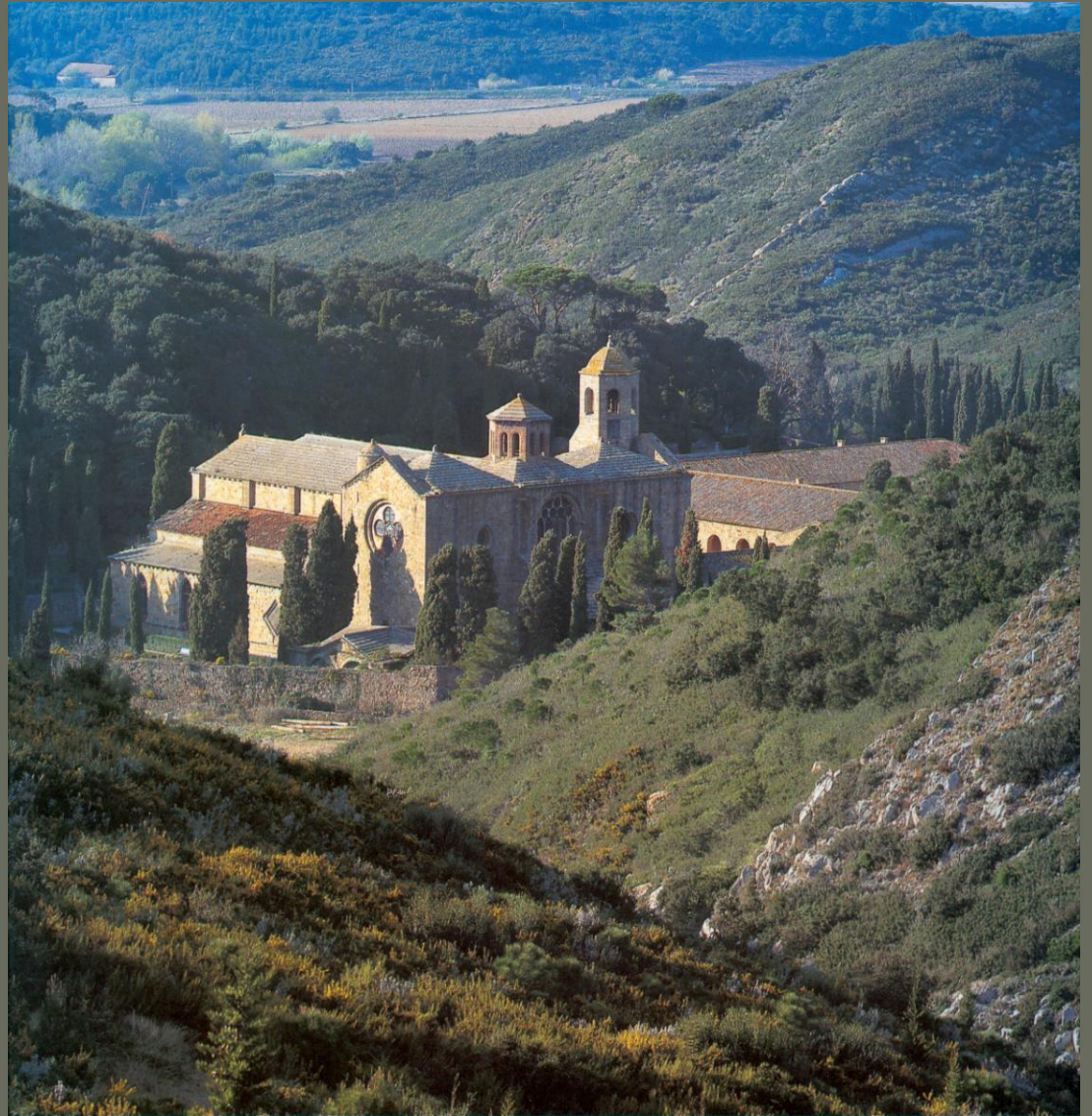
FOSSANOVA

(1190. alapító: Fontenay)

FONTFROIDE (1145)

VALAHOL ITÁLIÁBAN

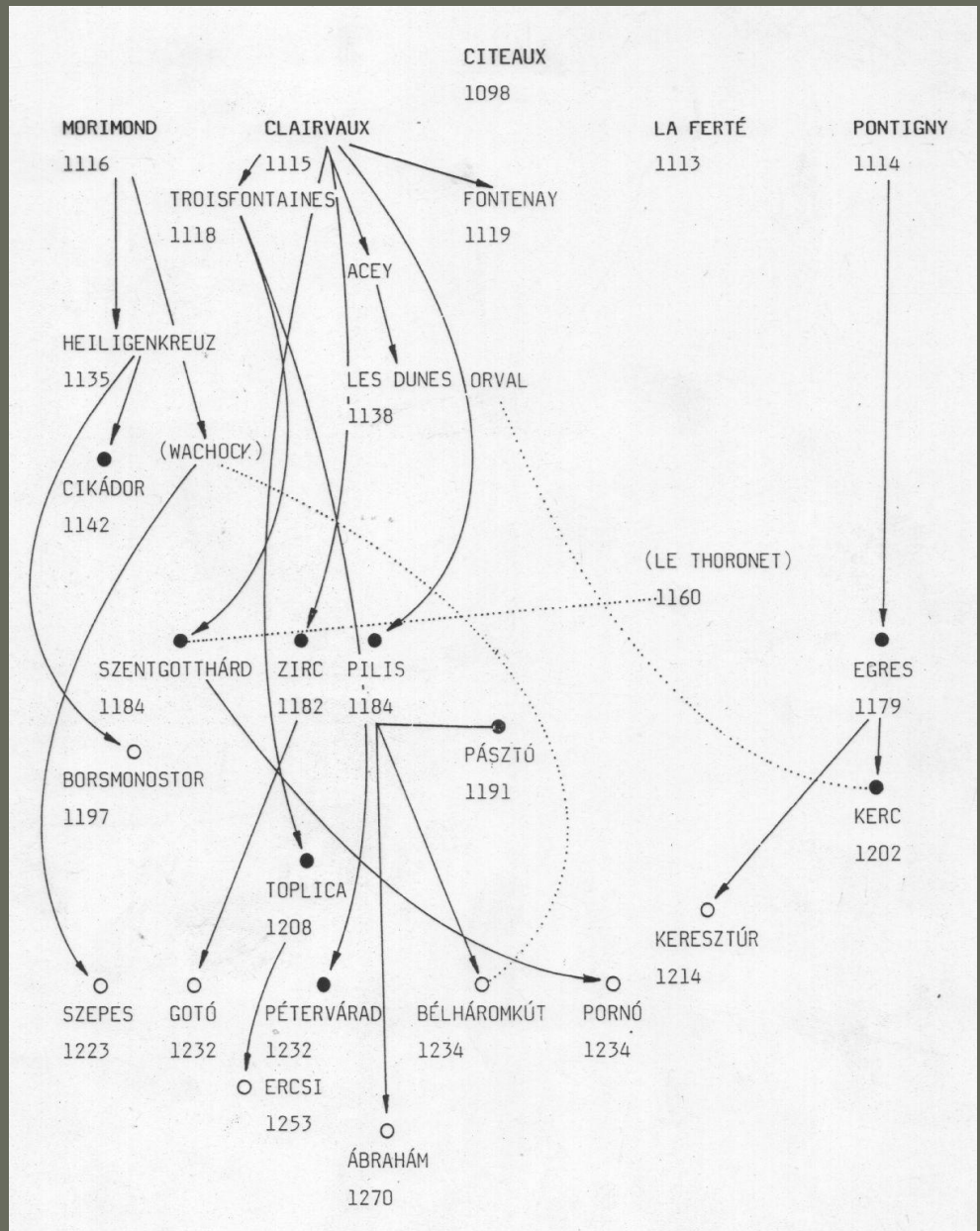
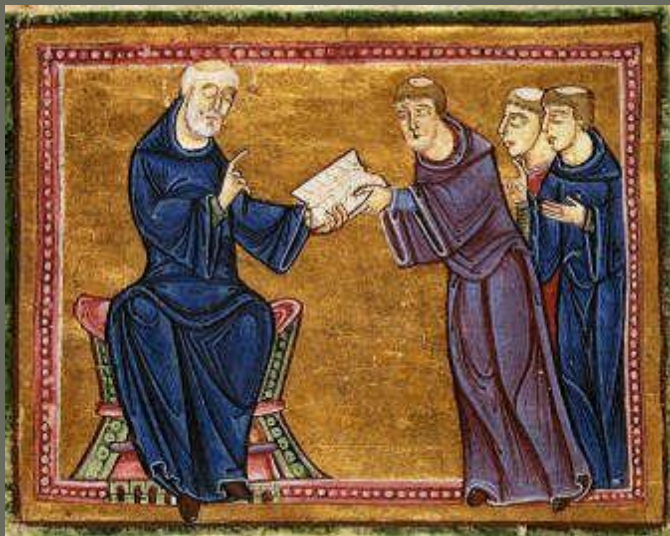

SZERZETESRENDEK MAGYARORSZÁGON A XII. SZD. VÉGÉN

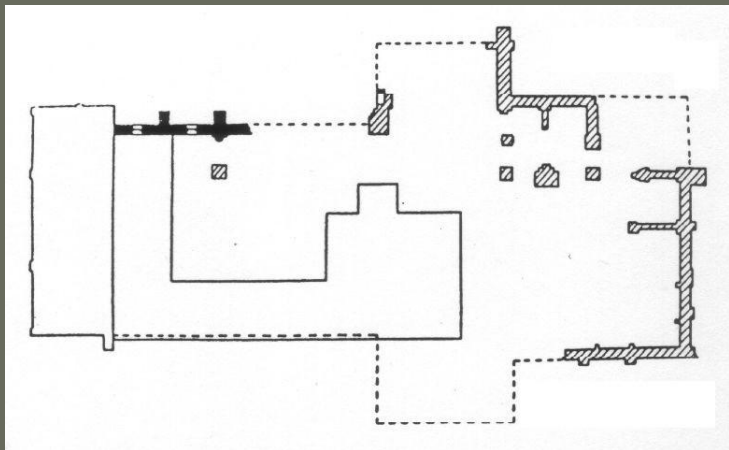

ALAPÍTÁSI REND

CIKÁDOR (BÁTASZÉK)

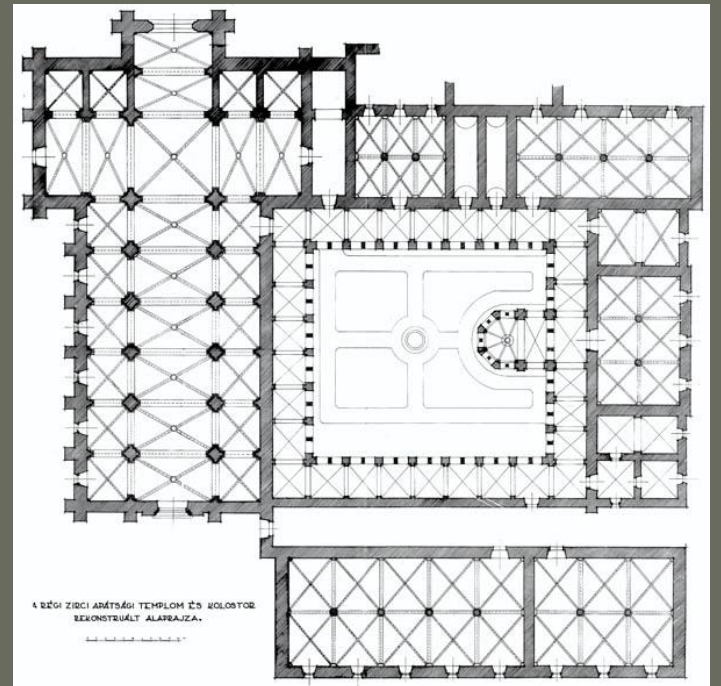
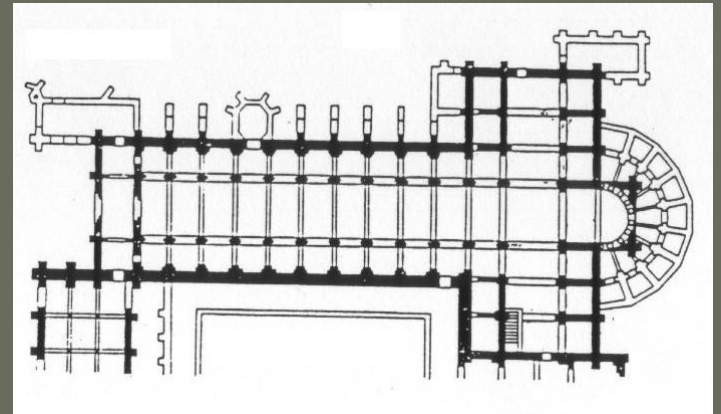
(1142, alapító: Heiligenkreuz, Morimond-ág)

Z
I
R
C

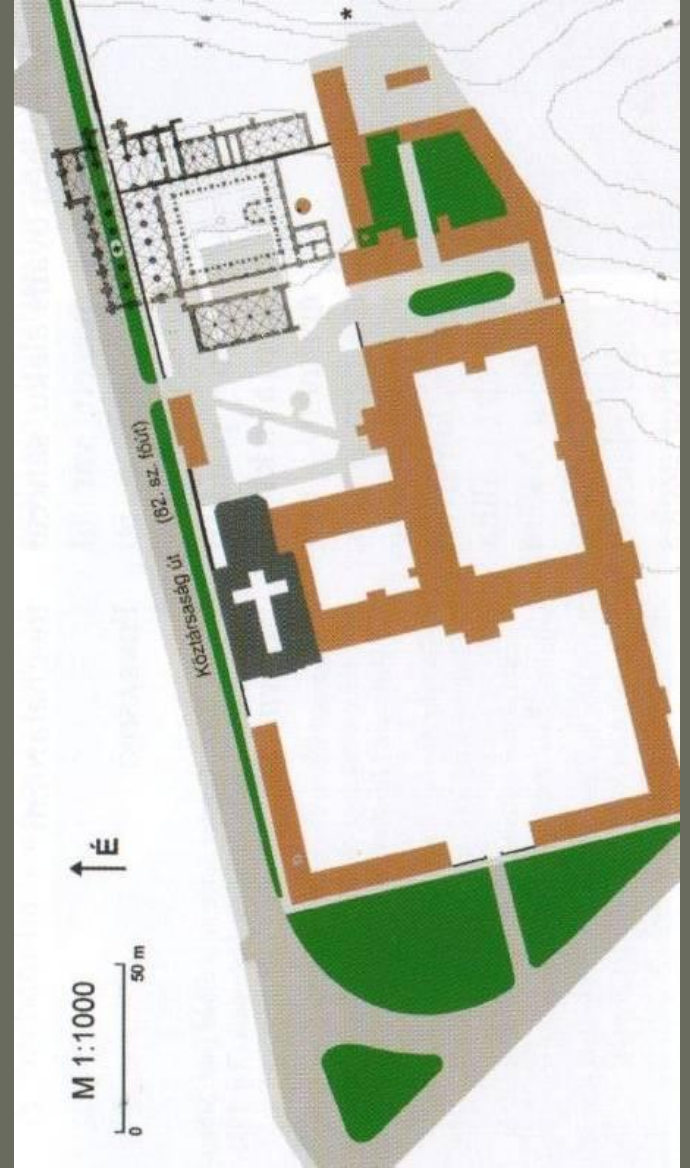
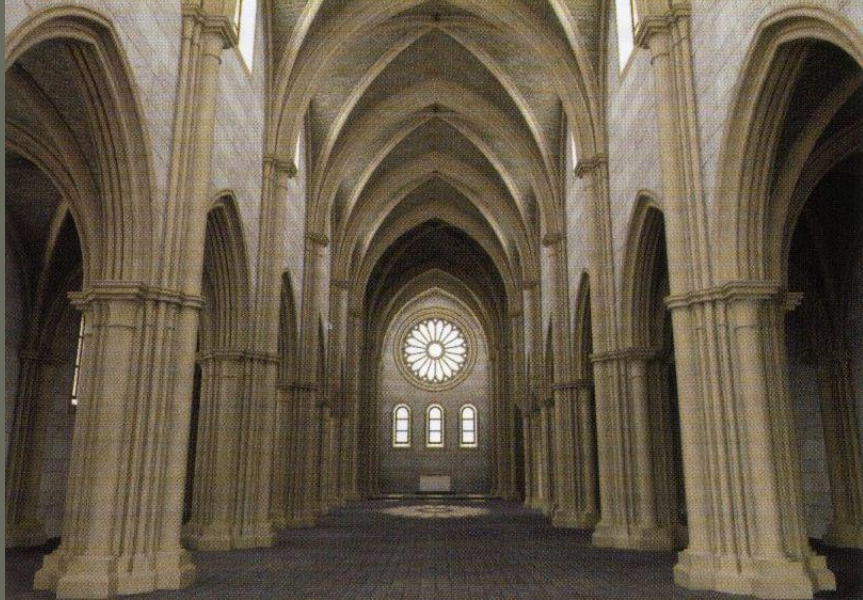
(1182,
alapító:
Clairvaux)

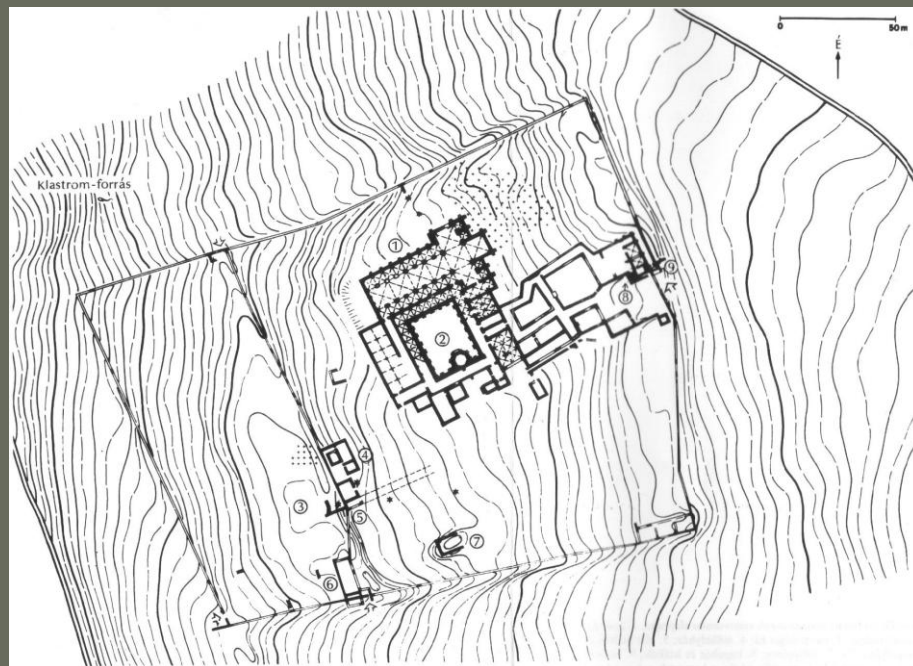
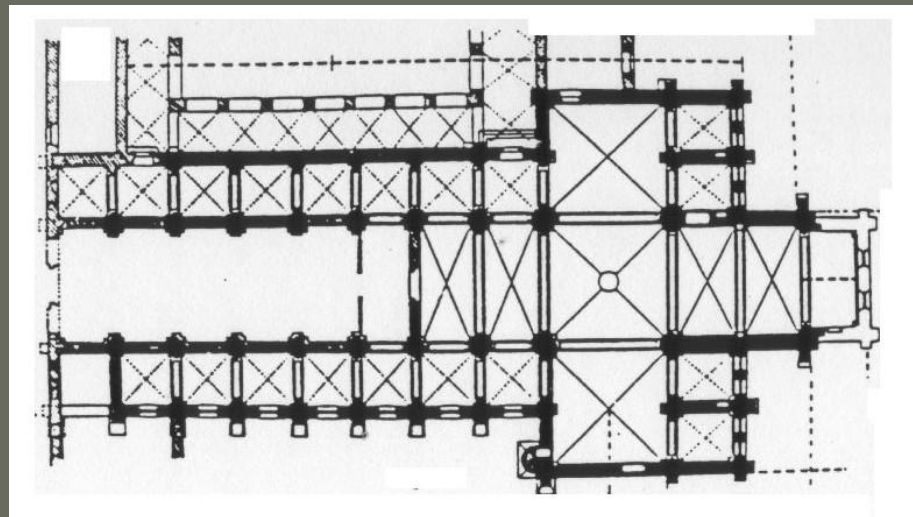
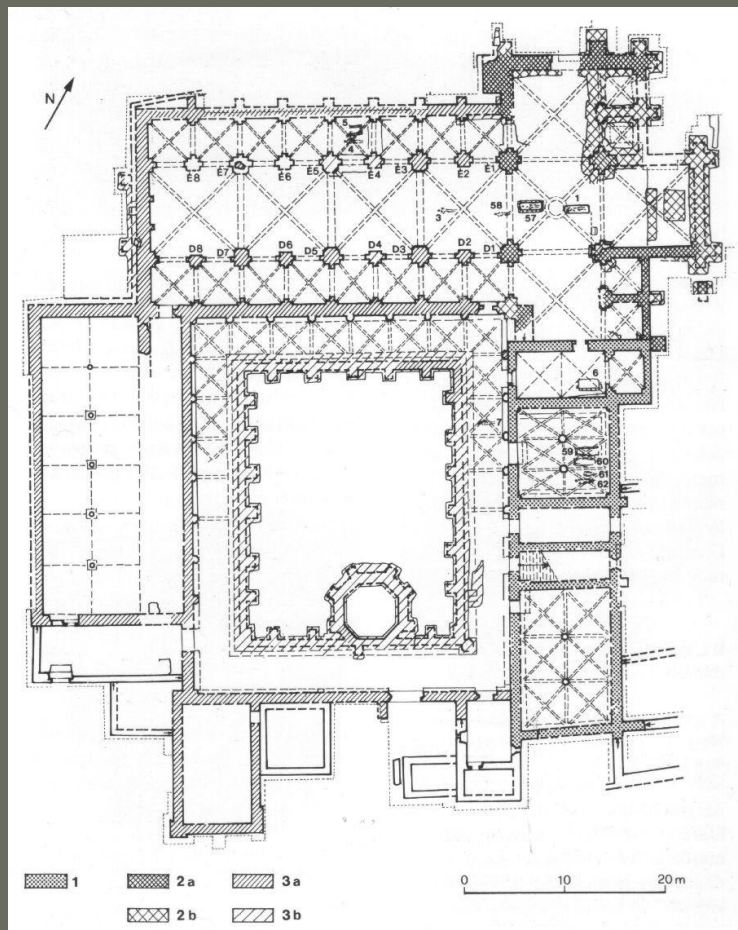

PILIS

(PILISSZENTKERESZT)

(1184, alapító: Acey, Clairvaux-ág)

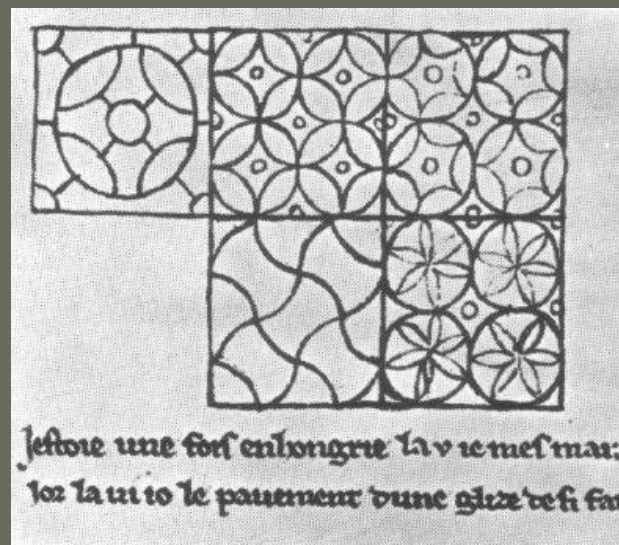
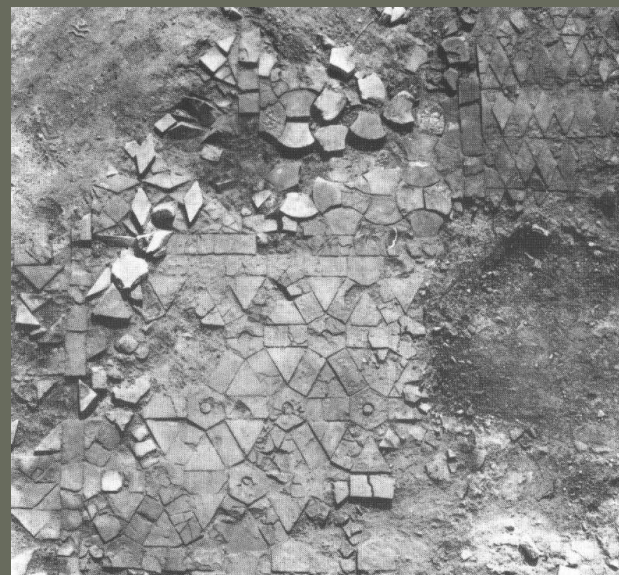
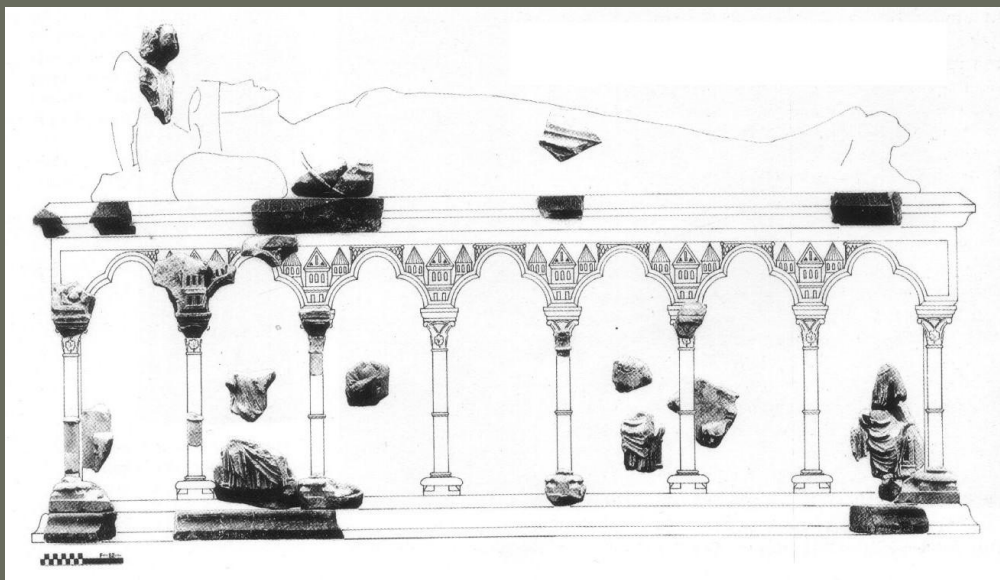

PILIS - MARADVÁNYOK

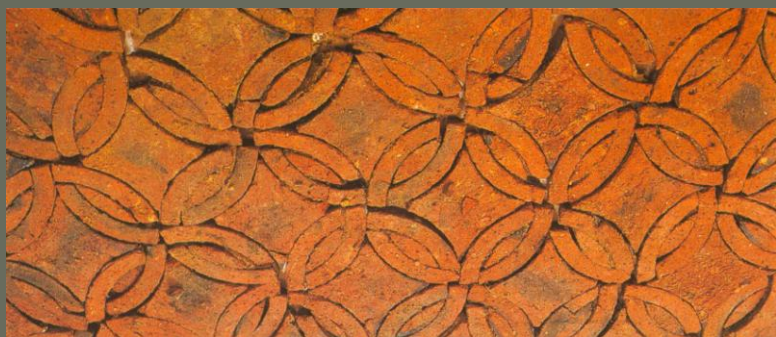
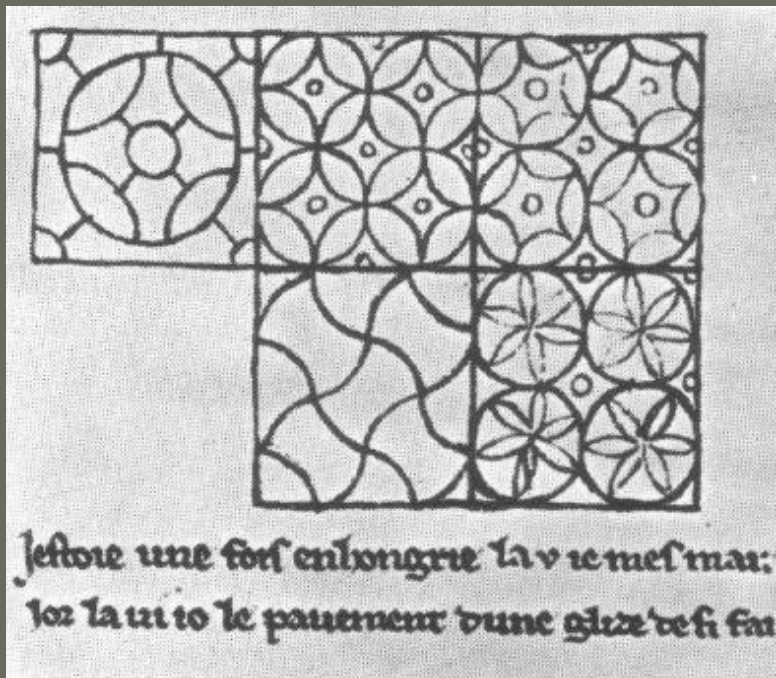

MINTAKÖNYV

2

3

5

6

10

8

11

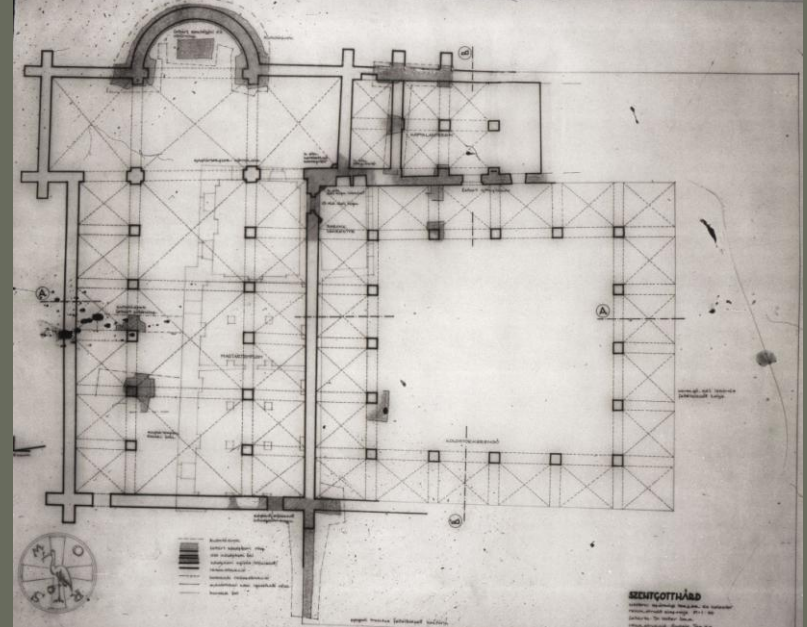
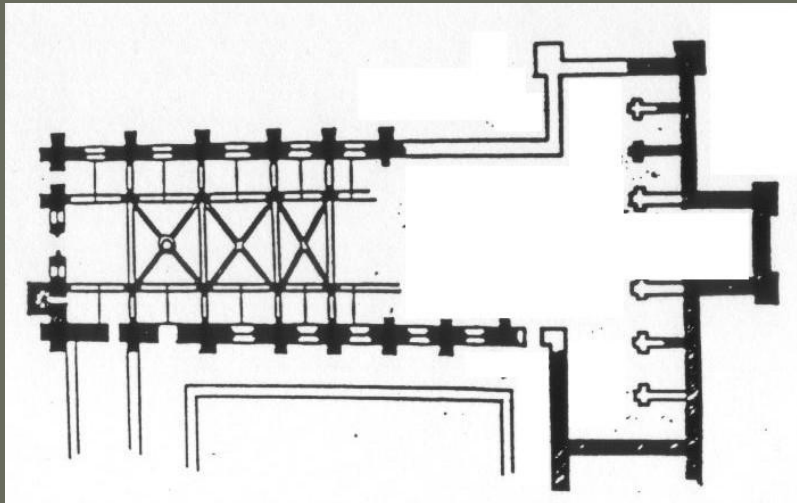
9

SZENTGOTTHÁRD

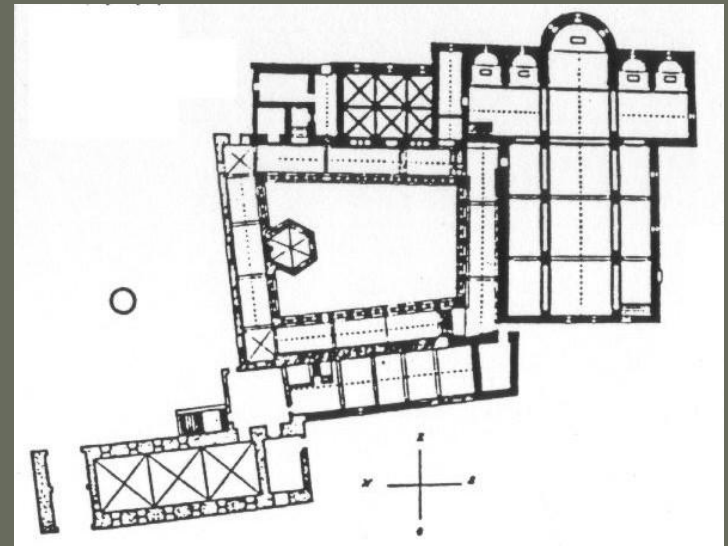
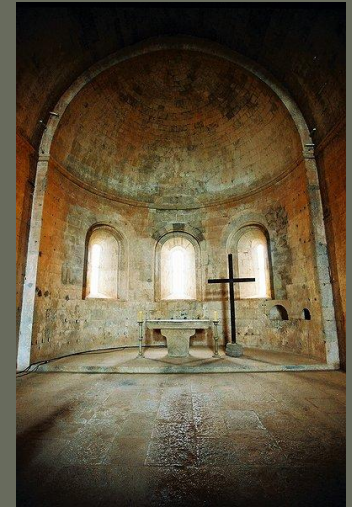
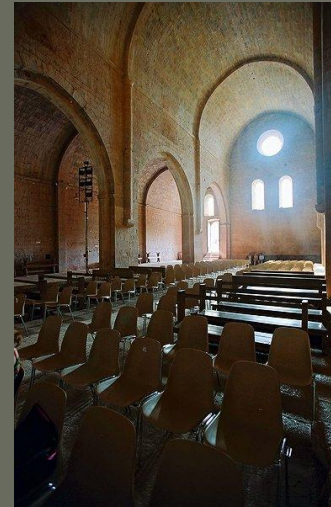
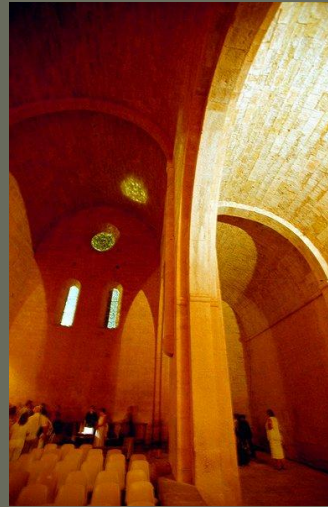
(1184, alapító: Troisfontaine, Clairvaux-ág)

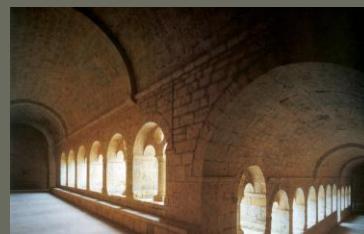
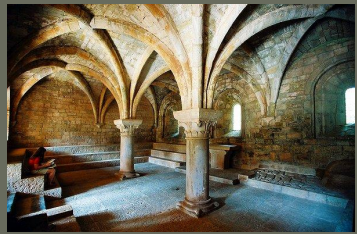
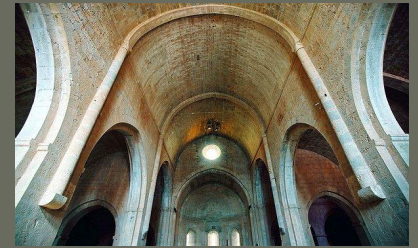
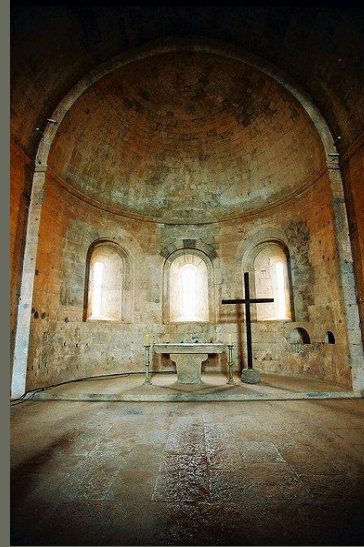
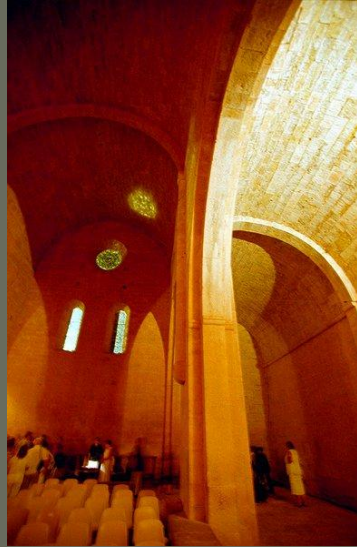
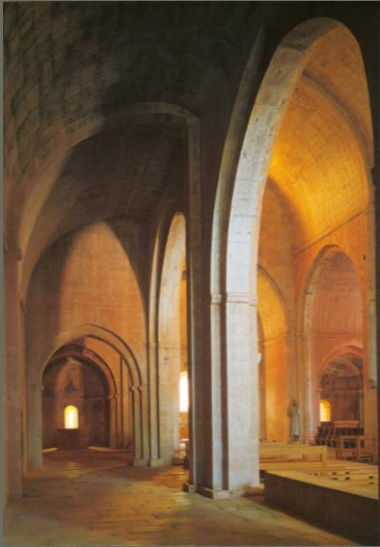
LE THORONET

(1160, alapító: Clairvaux)

LE THORONET

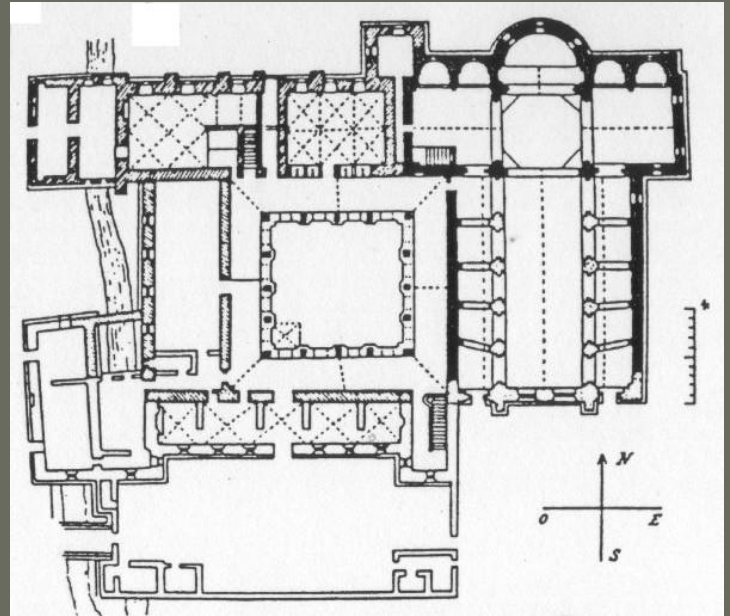
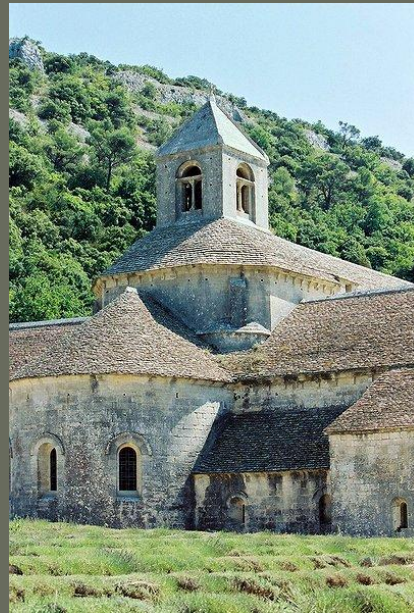
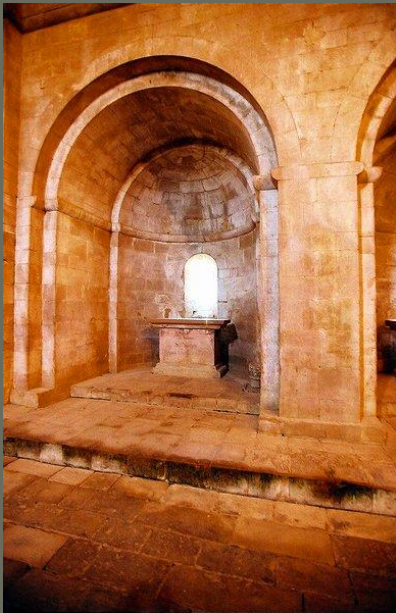
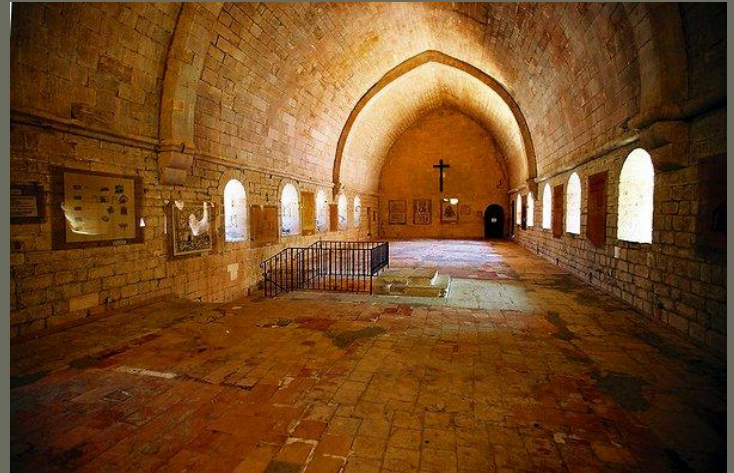

SENANQUE (1148, alapító: Mazan)

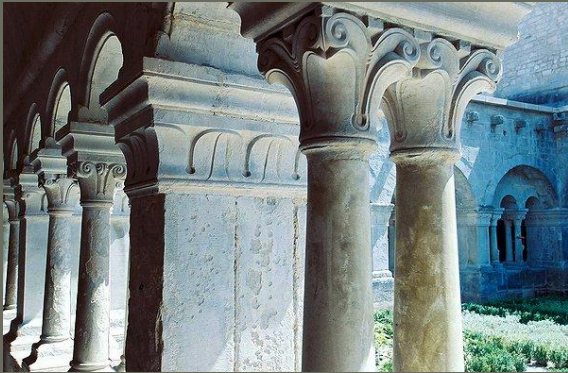
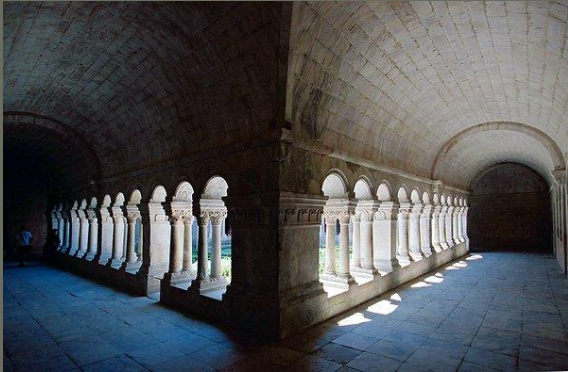
SENANQUE

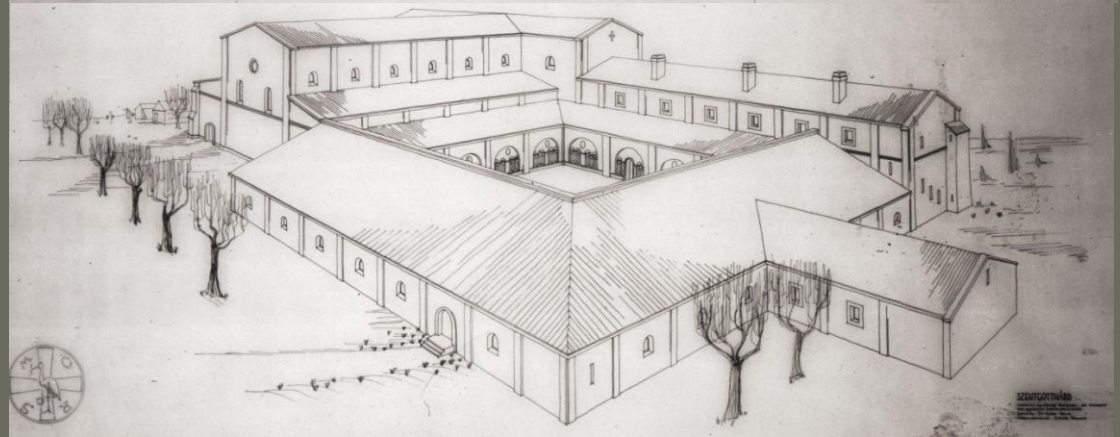
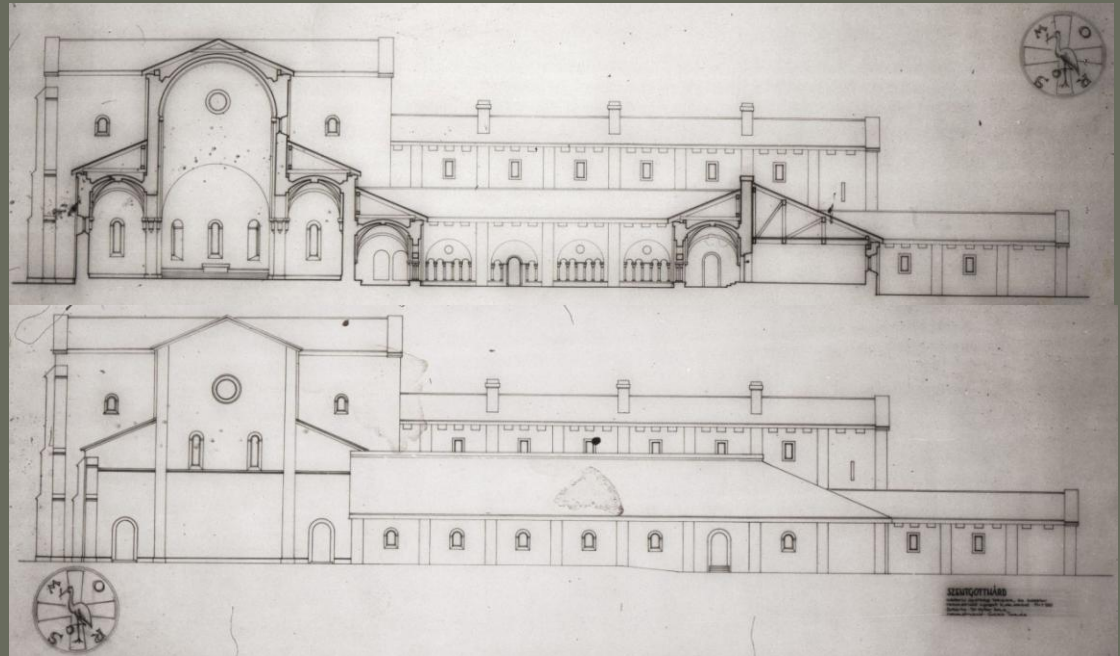

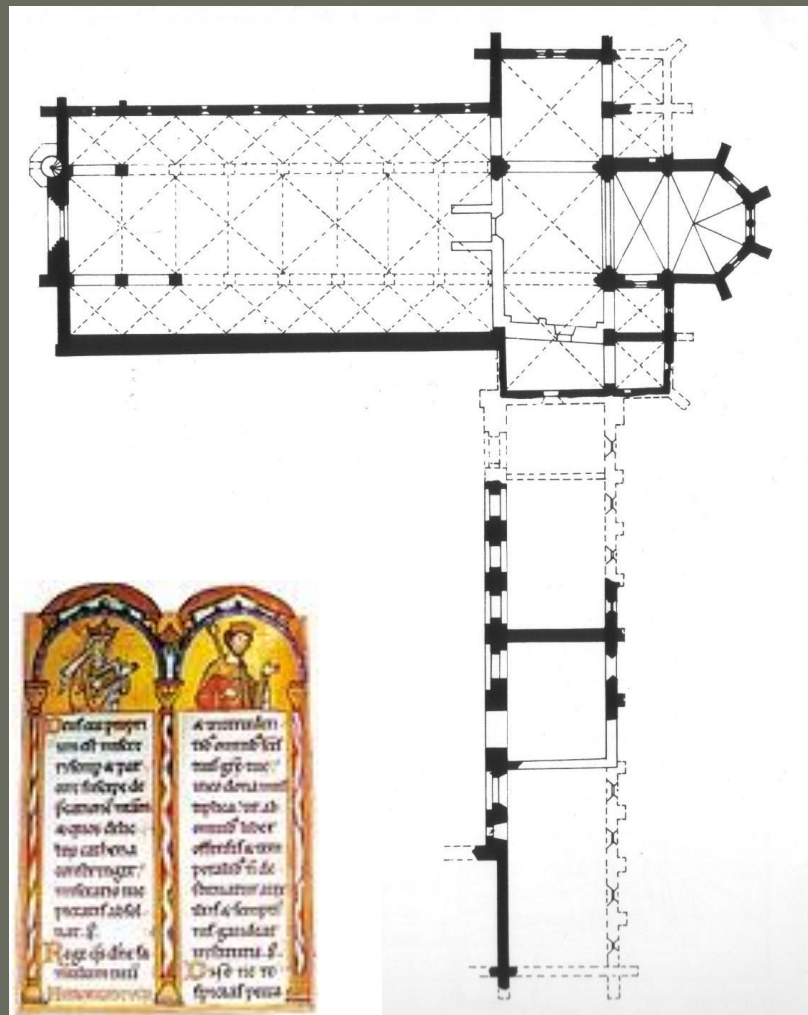
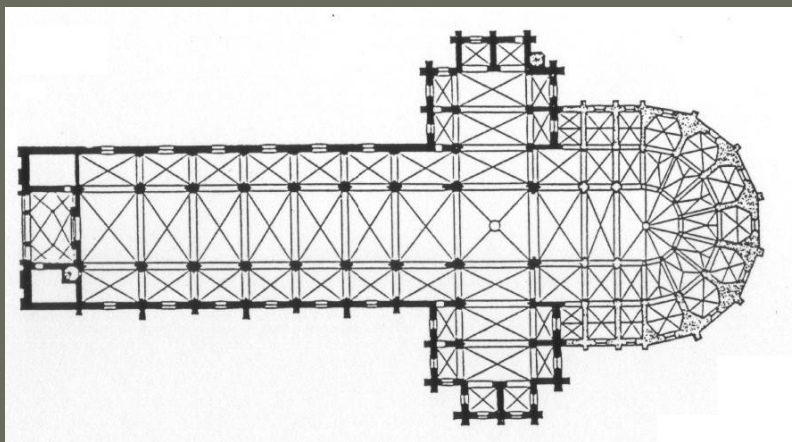
SZENTGOTTHÁRD

KERC

(1202, alapító: Egres, Pontigny-ág)

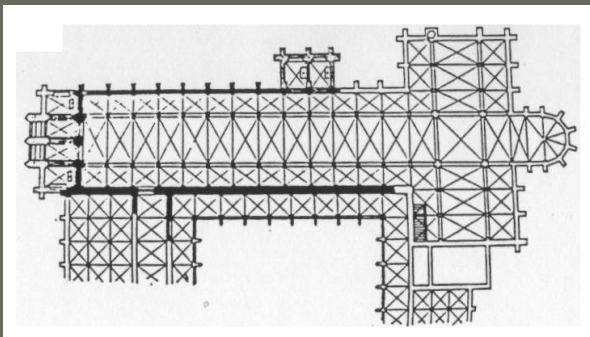
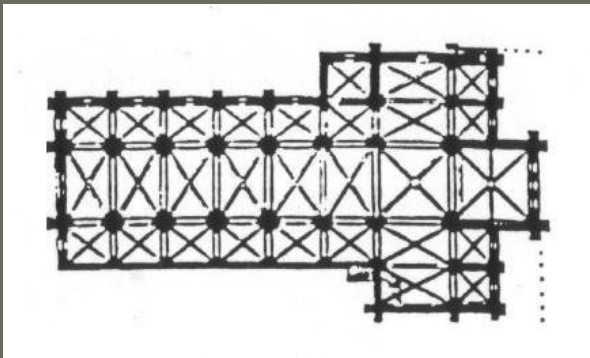
KERC FORRÁSA – ORVAL ÉS LES DUNES (BELGIUM)

KERC FORRÁSA – ORVAL ÉS LES DUNES

(1132, ill. 1138)

KERC

Foto: Adi Marneci / Monitor

Foto: Alexandru Purice / Monitor

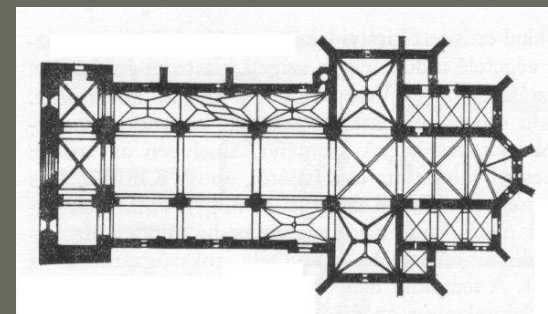

Foto: Alexandru Purice / Monitor

KERC KISUGÁRZÁSA – BRASSÓ, BERTALAN TPL.

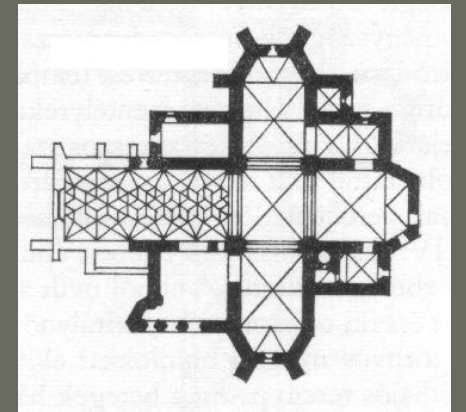
KERC KISUGÁRZÁSA - PRÁZSMÁR

Foto: Mihai Dragomir / Mioritica

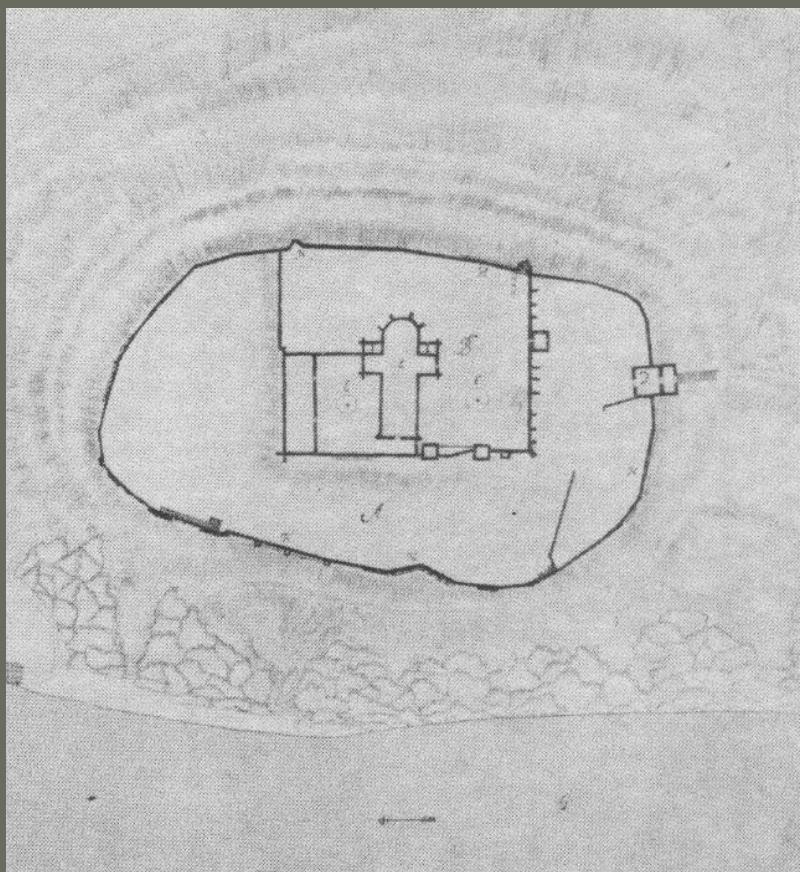
Foto: Mihai Dragomir / Mioritica

KERC KISUGÁRZÁSA – ZSÁMBÉK ÉS BÉLAKÚT (PÉTERVÁRAD)

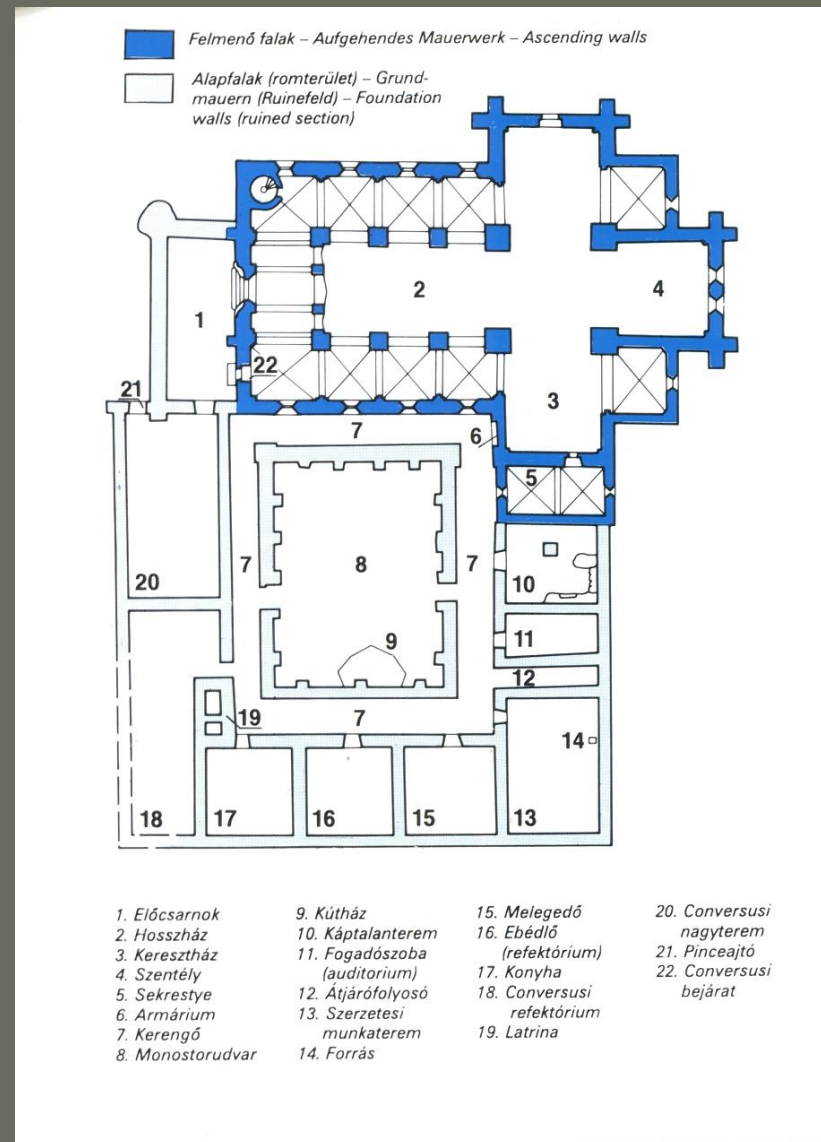
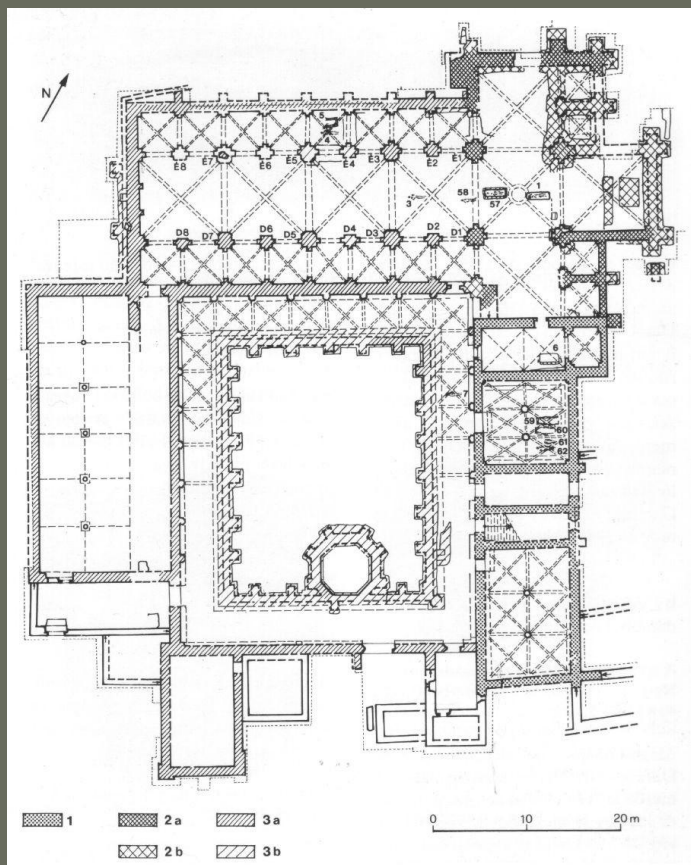
(1232, alapító: Pilis, Clairvaux-ág)

BÉLHÁROMKÚT (BÉLAPÁTFALVA)

(1234, alapító: Pilis, Clairvaux-ág)

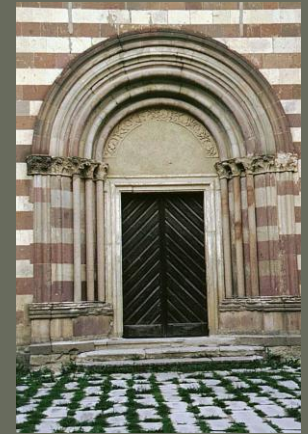

BÉLHÁROMKÚT

Wachock

PANNONHALMA, BENCÉS FŐAPÁTSÁG ÁTÉPÍTÉSE

